

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Prvostepena presuda od 30.VI 1966.

Vijeće: Zvone Rihtman, Liberan Jelčić, Branko Lovrečki

Smrt člana posade pomorskog broda - Naknada štete - Visina bolnine ovisi o intenzitetu boli za koju se pretpostavlja da ju je pojedini član porodice pretrpio s obzirom na svoju dob i odnos prema pokojniku - Kod utvrđivanja ove visine treba voditi računa i o okolnosti da je mornar po svojem zvanju izvrnut povećanom riziku smrti odnosno tjelesnoj povredi - Kod utvrđivanja naknade na ime razlike između prihoda koje bi ostvario poginuli član posade i iznosa koji je njegovim nasljednicima priznat na temelju nekog drugog naslova, treba uzeti u obzir i okolnost da će troškovi života biti manji, jer nedostaje jedan član porodice, tj. poginuli mornar - Iznos koji brodari običavaju dati porodici poginulog člana posade povodom njegove smrti, ne smatra se darovanjem i treba ga uračunati u iznos naknade koju je brodar dužan nadoknaditi

Na jednom ribarskom brodu poginuo je prilikom manevriranja broda za vrijeme nevremena jedan član posade. Povodom toga tuže brodara žena i majka poginulog člana posade te i njegova malodobna djeca. Zahtijevaju naknadu za bolninu, za izvanredne troškove povodom pogreba kao što su crne haljine i slično, te razliku između iznosa koji primaju iz naslova socijalnog osiguranja i onoga koji bi poginuli član posade zaradio da je ostao živ.

Tuženik se protivi tužbenom zahtjevu navodeći da je tužiteljice podmirio u njihovim zahtjevima isplatom od ukupno ND 11.613,40, a osim toga jer smatra da drugotužena kao majka koja nije živjela u zajedničkom kućanstvu s poginulim nema prava na zadovoljenje za bolninu, a da malodobnoj djeci bolnina ne pripada, jer nisu mogla imati punu svijest o gubitku roditelja. Tuženik se nadalje protivi i zahtjevu za isplatu razlike u dohotku, jer je uslijed smrti otpao i jedan dio troškova života koji dio je iz dohotka trebalo podmiriti.

Sud je u ovom slučaju djelomično udovoljio tužbenom zahtjevu iz ovih razloga:

U načelu osnovan je zahtjev žene, majke i malodobne djece da im za pretrpljene bolove uslijed smrti muža, sina, odnosno oca bude dano zadovoljenje, s tim da se visina zadovoljenja koje treba dati ima stepenovati prema intenzitetu boli koju su mogli pretrpjeti. Sud s tim u vezi nalazi da je u ovom slučaju opravdano uzeti da je stepen intenziteta boli što ga je pretrpjela žena, koja je ostala

bez životnog druga i bez hranitelja njihove troje djece, veći od intenziteta boli majke, a da intenzitet boli malodobne djece ovisi o njihovom uzrastu i s tim vezanim stepenom duševnog razvitka i sposobnosti osjećanja.

Međutim, pri ocjenjivanju stepena intenziteta bolova treba po mišljenju suda uzeti u obzir i činjenicu da mornarsko zvanje uključuje i odgovarajući stepen rizika, jer se plovi i po mračnoj noći i po valovitom i vjetrovitom vremenu, dakle u najtežim uvjetima navigacije. Iz krivične presude vidi se da je Okružni sud ocijenio da je zapovjednik broda odgovoran u minimalnom stepenu za nehat, koji se sastojao u tome što je u navedenim okolnostima teške navigacije olako smatrao da će hrid na koju je naletio moći na vrijeme opaziti i izbjeći ju, a bilo je u interesu plovidbe i ribarenja da joj pridje što bliže. Odatle slijedi da je nesreća iz koje je nastao ovaj spor u stvari prouzročena nautičkom pogreškom do koje uvijek može doći i u okolnostima kad se ostvaruje rizik kome se mornar po svojoj profesiji izlaže. Takve okolnosti iziskuju pojačanu opreznost svake osobe koja pod njihovim utjecajem vrši službu, a znanje da se profesija vrši i u takvim uvjetima i uz takav rizik ne može ostati bez utjecaja na intenzitet boli koja pogađa osobe povodom pomoračke smrti mornara.

Polazeći od izloženog sud je našao da pravično zadovoljenje bolnine koju trpi žena ne treba da prijedje iznos od ND 6.000.-, majka ND 3.000.-, a malodobna djeca 2.000 odnosno 1.000 ND.

Cijeneći tuženikove navode sud je našao da je tuženik u potpunosti podmirio prvu tužiteljicu kojoj je - što je nesporno - isplatio iznos od ND 6.000.- u gotovom. Sud ne prihvaća tužiteljičino stajalište da se radilo o darovanju, jer ne vidi razloga darivanja na tuženikovoj strani. Naprotiv sud nalazi da je tuženik tom isplatom išao upravo za tim da tužiteljici u prvim i najtežim časovima dađe odgovarajuću zadovoljštinu. Budući da je prva tužiteljica na taj način podmirena u zahtjevu koji je išao za ostvarenjem zadovoljštine za bolninu, sud ju je s tim dijelom tužbenog zahtjeva odbio.

Sud priznaje da su tužiteljice pod 1), 2) i 4) dođuše imale posebnih troškova nastalih povodom smrti muža, sina, odnosno oca za žalbena odijela i sl, ali smatra da tuženik nije dužan da im te izdatke posebno podmiri, jer je to u stvari na drugi način već učinio. Nesporno je naime da je tuženik podmirio troškove pogreba, a da su tužiteljice primile po osnovi socijalnog osiguranja naknadu za te troškove. Osim toga nesporno je da je tuženik i inače izvršio korisne usluge tužiteljicama ne zahtijevajući za to nikakve naknade,

pa im je na taj način u stvari dao i više od iznosa koji s toga naslova od njega potražuju.

Sud također ne smatra osnovanim zahtjev za plaćanje mjesečne razlike supruzi, jer je tačno da umanjeni dohodak odgovara umanjenom broju osoba kojima služi za uzdržavanje, a nije dokazano da je pokojnik imao trajnih i stabilnih izvora novčanih prihoda iz drugih djelatnosti izvan radnog odnosa kao ni visine takvih prihoda.

Z.R.

B) Odluke stranih sudova i arbitraža

KUĆA LORDOVA (House of Lords)

Obavijest od 26.VII 1966.

Obavijest

Sudski precedent

Lord Gardiner, L.C, dao je slijedeću izjavu u svoje ime i u ime lordova sudaca ("Lords of Appeal in Ordinary"):

Njihova lordstva smatraju upotrebu precedenata neophodnim temeljem na kojemu se određuje što je pravo i njegova primjena na pojedinačne slučajeve. Ta upotreba pruža barem neki stupanj sigurnosti na koji se pojedinci mogu pouzdati u vođenju svojih poslova kao i temelj za pravilan razvoj pravnih pravila.

Njihova lordstva ipak priznaju da suviše strogo pridržavanje precedenata može dovesti do nepravde u pojedinom slučaju, a isto tako može neumjesno ograničiti ispravan razvoj prava. Oni stoga namjeravaju modificirati svoju sadašnju praksu i, tretirajući ranije odluke ove Kuće redovno kao obvezatne, odstupati od koje prethodne odluke kad se čini da je pravo to učiniti.

U vezi s time će držati na umu opasnost da se naknadno ne poremeti temelj na kojem su ugovori, imovinske namjene i fiskalni aranžmani bili učinjeni, kao i posebnu potrebu sigurnosti u pogledu kaznenog prava.

Ova objava ne namjerava dirati upotrebu precedenata na mjestima različitim od ove Kuće.

(LLLR 1966,2, str.151)

E.P.